

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин

_____ Ю.І. Чентуков

«31» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 1. ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИЙ ДИСКУРС

для здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня навчання

Освітньо-наукова програма «**Міжнародні економічні відносини**»

спеціальність 292 «**Міжнародні економічні відносини**»

факультет **економіко-правовий**

2022-2023 рік

Робоча програма «Глобалізаційний дискурс»
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОНП «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Розробник: Булатова О.В., професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Протокол від «31» серпня 2022 року, № 1

Завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

_____ (Ю.І. Чентуков)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <i>29 Міжнародні відносини</i>	Нормативна	
Модулів – 2	ОНП <i>«Міжнародні економічні відносини»</i> Спеціальність <i>292 Міжнародні економічні відносини</i>	Рік підготовки: 1-й	
Змістових модулів – 2		Семестр 1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>реферативне дослідження</i>		Лекції	
Загальна кількість годин - 150			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 6	Освітній рівень: <i>Третій (освітньо-науковий) рівень</i>	40 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		88 год.	118 год.
		Індивідуальні завдання	
		2 год.	2 год.
Вид контролю: екзамен			

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття вищої освіти – 40%/60%;
для заочної форми здобуття вищої освіти – 20%/80%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи знань з глобалістики, умов, форм, методів та інструментарію глобальних інтеграційних процесів.

Завдання: вивчення сутності й тенденцій глобальних процесів, цивілізаційних вимірів глобального економічного розвитку; дослідження основних теоретичних концепцій, теорій, моделей, що формують сучасний глобалізаційний дискурс; з'ясування форм, методів, моделей глобальної інтеграції, її суб'єктів та рівнів, принципів і середовища її розвитку, практики реалізації та механізмів регулювання; набуття вмінь аналізувати світогосподарські явища і процеси у контексті глобальних трансформацій.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Глобалізаційний дискурс» спрямована на опанування наступних компетентностей:

- Здатність демонструвати глибокі знання сучасних теоретичних, методологічних та методичних засад функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.
- Здатність до формування наукового цілісного уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на

національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

- Розуміння теоретичних концепцій, закономірностей, принципів, сучасних тенденцій розвитку процесів глобалізації; вміння визначати наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних глобалізаційних процесів, інтеграційного розвитку національної економіки.

- Здатність формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблемні питання розвитку міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-науковою програмою підготовки доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» (ОНП «Міжнародні економічні відносини») у Маріупольському державному університеті:

- Аналізувати та застосовувати концептуальні моделі, науковий доробок вітчизняних та зарубіжних вчених, фундаментальні постулати та теорії, парадигми глобального економічного розвитку, новітні підходи до функціонування і розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

- Мати наукове цілісне уявлення про економічну єдність світу, регуляторні механізми міжнародних економічних відносин на національному, регіональному та міжнародному рівнях в умовах сучасних процесів конвергенції і дивергенції.

- Демонструвати глибокі знання основних концепцій, закономірностей, принципів глобалізації, розуміння її теоретичних та практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану; ідентифікувати наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів.

- Формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблемні питання розвитку національних економік та міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Глобалізаційний дискурс» передуює вивченню дисципліни «Спеціальні методи економічних досліджень».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: природу сучасного глобалізаційного дискурсу, теорії і концепції глобалізації, закономірності, принципи, сучасні тенденції розвитку процесів глобалізації, що відбуваються у світовому господарстві, виміри глобалізаційних процесів;

вміти: визначати наукову проблему, узагальнювати інформацію, робити самостійні висновки щодо розвитку сучасних глобалізаційних процесів, інтеграційного розвитку національної економіки; формулювати та вирішувати сучасні наукові й практичні проблемні питання розвитку міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку

Економічний, соціальний, культурний виміри глобалізації. Специфіка процесів глобалізації в постіндустріальну епоху. Вплив глобалізації на економічний розвиток людства, держави, підприємництва.

Тема 2. Теорії та концепції глобалізації

Теорії виникнення та становлення глобалізації. Теоретико-методологічне підґрунтя виникнення теорії та концепцій глобалізації: теорії модернізації, конвергенції, постіндустріального суспільства. Теорія модернізації (М.Вебер, М.Леві, Г.Мюрдаль). Теорія конвергенції (Дж.Гелбрейт, Р. Арон). Теорії постіндустріального суспільства (Д.Белл, Дж.Гелбрейт).

Концепції масштабів, форм і наслідків глобалізації. Гіперглобалістична концепція (К.Омае, Ф.Фукуяма, А.Джонс, П.Дикен). Скептична концепція (І.Валлерстайн, С.Хантінгтон, Дж.Томсон, П.Херст). Трансформістська концепція (М.Уотерс, Р.Робертсон, Е.Азроянц, О.Білорус, Д.Лук'яненко, Ю.Пахомов). Політекономія світ-системи фінансово-економічного глобалізму.

Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс

Природа сучасного глобалізаційного дискурсу. Глобалістика як самостійна галузь наукового пізнання. Етапи розвитку глобалістики як самостійної галузі наукового пізнання. Римський клуб. Технократична глобалістика. Постіндустріальна глобалістика. Екологічна глобалістика. Культурна глобалістика. Еволюційно-детерміністська глобалістика.

Основні науково-методичні підходи дослідження глобалізації. Економічна лібералізація. Вестернізація. Глобальна інтеграція.

Моделі глобалізаційного дискурсу. Світ-система (І.Валлерстайн, Л.Склер, Е.Гідденс). Глобальний простір, глобальна соціальність (Р.Робертсон, У.Бек, З.Бауман). Детериторизація соціального (А.Аппадурей, П.Левітт).

Сучасний дискурс. Концепція зіткнення цивілізацій (С.Хантінгтон, С.Хоффман). Теорія геоелектрики (Ж.Атталі, Е.Кочетов, О.Неклесса). Концепція хвильового розвитку (Е.Тоффлер). Теорія тріади (К.Омае). Теорія мережевого суспільства (М.Кастельс). Концепція мегаполісів (Дж.Фрідман, П.Тейлор, Р.Сміт). Неомондіалізм (Ф.Фукуяма). Вестернізація (Ф.Фукуяма) Панамериканська теорія глобалізму (О.Білорус). Макдональдизація (Дж.Ритцер). Концепція світової еліти (З.Бжезинський). Теорії транс національності (Л.Гуарнізо, А.Портес). Фінансова інтеграція (Дж.Сорос). Концепція гібридизації (Я.Пітерс) Концепція критичного аналізу (Дж.Стігліц)

Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації

Система критики глобальних процесів.

Глобальна криза ХХІ століття: політекономічний підхід.

Особливості розвитку анти- та альтерглобалізму. Рух альтерглобалізму.

Тема 5. Глобальні проблеми сучасності

Форми прояву та наслідки формування глобальної економічної системи. Ознаки глобальних проблем. Класифікація глобальних проблем людства. Інтерсоціальні проблеми. Глобальні проблеми в системі «суспільство-природа». Глобальні проблеми в системі «людина-суспільство». Взаємозв'язок глобальних проблем сучасності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ГЛОБАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тема 6. Глобальна регіоналістика

Глобальні парадигми регіонального розвитку. Загострення регіональних суперечностей у світовій економіці.

Глобальна та регіональна складова міжнародної економічної інтеграції.

Парадигма регіонального розвитку в умовах глобальних інтеграційних процесів.

Розвиток регіональної структури світового господарства в умовах глобальних інтеграційних процесів.

Вплив процесів регіональної економічної інтеграції на світову економічну динаміку.

Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.

Генезис теорій регіональної економічної інтеграції .

Детермінанти розвитку основних моделей регіональної інтеграції. Результативність моделей міжнародної регіональної інтеграції

Європейська модель регіональної інтеграції. Північноамериканська модель регіональної інтеграції. Азійсько-тихоокеанська модель регіональної інтеграції.

Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії

Континентальний та трансконтинентальний напрям розвитку регіональної інтеграції.

Інтеграційні стратегії країн в умовах поглиблення глобальної регіоналізації. Рівні взаємообумовлених та взаємопов'язаних стратегічних цілей розвитку країн. Врахування цілей глобальної та регіональної інтеграції в стратегіях національного розвитку. Створення конкурентоспроможної інституційної основи розвитку на регіональному рівні. Реалізація активної стратегії глобальної інтеграції.

Унілатералізм, регіоналізм та мультілатералізм. Концептуальна взаємопов'язаність унілатералізму, регіоналізму та мультілатералізму.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна (денна) форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Теоретико-методологічні основи дослідження глобального розвитку												
Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку	17	4	2			11	16	2				14
Тема 2. Теорії та концепції глобалізації	17	4	2			11	19	2	2			15

Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс	21	8	2			11	21	4	2			15
Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації	17	4	2			11	17	2				15
Тема 5. Глобальні проблеми сучасності	17	4	2			11	19	2	2			15
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	89	24	10			55	92	12	6			74
Змістовий модуль 2.												
Глобальна та регіональна складова міжнародної економічної інтеграції												
Тема 6. Глобальна регіоналістика	17	4	2			11	17	2				15
Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.	21	8	2			11	21	4	2			15
Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії	21	4	6			11	18	2	2			14
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	59	16	10			33	56	8	4			44
Усього годин	148	40	20			88	148	20	10			118
Модуль 2												
Реферативне дослідження	2					2	2					2
Разом за модулем 2	2					2	2					2
Усього годин	150	40	20			2	88	150	20	10		2

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку	2	
2.	Тема 2. Теорії та концепції глобалізації	2	2
3.	Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс	2	2
4.	Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації	2	
5.	Тема 5. Глобальні проблеми сучасності	2	2
6.	Тема 6. Глобальна регіоналістика	2	
7.	Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.	2	2
8.	Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії	6	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку	11	14
2.	Тема 2. Теорії та концепції глобалізації	11	15
3.	Тема 3. Сучасний глобалізаційний дискурс	11	15
4.	Тема 4. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації	11	15
5.	Тема 5. Глобальні проблеми сучасності	11	15
6.	Тема 6. Глобальна регіоналістика	11	15
7.	Тема 7. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.	11	15
8.	Тема 8. Залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії	11	14

7. Індивідуальні завдання

Теми реферативних досліджень *

1. Теоретико-методологічна основа досліджень глобалізації.
2. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку. Вплив глобалізації на економічний розвиток людства,
3. Теоретико-методологічні концепції масштабів, форм і наслідків сучасної глобалізації.
4. Ліберально-демократична ідеологія розвитку глобалізаційних процесів: критичний аналіз.
5. Концепція «зіткнення цивілізацій» .
6. Взаємозв'язок глобальних проблем сучасності.
7. Нова технологічна парадигма розвитку глобалізації.
8. Реструктуризація глобального простору.
9. Трансформаційні процеси, що розвиваються в умовах поглиблення глобалізації.
10. Система критики глобальних процесів.

**здобувач має право запропонувати власну тему реферативного дослідження, що відповідає меті і завданням навчальної дисципліни, із урахуванням напряму дисертаційної роботи, за погодженням із викладачем*

8. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, реферування наукової літератури, робота з першоджерелами, у тому числі у електронному вигляді.

9. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять (30 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки реферативного дослідження (20 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	Здобувач вищої освіти виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Виконане індивідуальне завдання продемонструвало здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	Здобувач вищої освіти в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань розвитку глобалізаційних процесів та аналізувати їх стан. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконане індивідуальне завдання показує, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38 балів	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Індивідуальне завдання виконано на низькому науковому рівні (або одне з завдань не виконане).
0-34 бали	Здобувач вищої освіти не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальне завдання не виконане.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену (усна відповідь).

10. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за виконаний реферат, екзамен.

Питання, які виносяться на екзамен:

1. Сутність та особливості глобалізації як феномену сучасності.
2. Цивілізаційні виміри глобального економічного розвитку
3. Фактори та передумови розвитку світових глобалізаційних процесів
4. Основні теоретичні підходи до тлумачення глобалізації
5. Еволюція сучасних концепцій глобалістики.
6. Теоретична основа розвитку теорій глобалізації: теорія постіндустріального суспільства (Д.Белл, Дж.Гелбрейт), теорія модернізації (М.Вебер, М.Леві, Г.Мюрдаль), теорія конвергенції (Дж.Гелбрейт, Р. Арон).
7. Теорія світ-системного аналізу (І.Валлерстайн)
8. Теоретико-методологічні концепції масштабів, форм і наслідків сучасної глобалізації: гіперглобалістична, (К.Омас, Ф.Фукуяма, А.Джонс, П.Дикен, В.Грай) скептична (І.Валлерстайн, Дж.Томпсон, П.Херст) та трансформістська (М.Уотерс, Р.Робертсон, У.Бек).
9. Ліберально-демократична ідеологія розвитку глобалізаційних процесів: сутність, критичний аналіз (Ф.Фукуяма, Ж.Атталі, Дж.Сорос, Дж.Стігліц).
10. Концепція «зіткнення цивілізацій» (С.Хантінгтон, С.Хоффман)
11. Теорії глобальної системи (Л.Склер, У.Робінсон) та геоeкономіки (Ж.Атталі, Е.Кочетов, О.Неклесса)
12. Нова технологічна парадигма розвитку глобалізації. Інформаціоналізм. Теорія мережевого суспільства (М.Кастельс)

13. Концепції реструктуризації простору в умовах глобалізації: теорія тріади (К.Омае), концепції просторово-часової дистанційності (Е.Гідденс) глобальних міст (Р.Сміт, П.Тейлор, Дж.Фрідман, М.Хойлер)
14. Трансформаційні процеси, що розвиваються в умовах поглиблення глобалізації: теорії транснаціональності та транснаціоналізму (Л.Гуарнізо, П.Левітт, А.Портес), «транслокальних діаспор» (А.Аппадурей), гібридизації (Я.Пітерс), макдональдизації (Дж. Ритцер).
15. Школа української глобалістики (О.Білорус, Д.Лук'яненко, Ю.Пахомов, Ю.Павленко, В.Чужиков)
16. Основні риси глобалізації світової економіки.
17. Економічні, соціальні, інформаційні результати глобалізації.
18. Ризики глобалізації для національних економік.
19. Ризики глобалізації для регіональних інтеграційних об'єднань
20. Сутність фінансової глобалізації та її роль у виникненні світової фінансово-економічної кризи
21. Обґрунтуйте, які країни та регіони є найбільш інтегрованими у глобальний економічний простір.
22. Передумови та наслідки глобальних проблем людства та шляхи їх вирішення.
23. Теоретико-методологічні основи процесів альтерглобалізації.
24. Основні моделі регіональної економічної інтеграції.
25. Європейська модель регіональної інтеграції
26. Північноамериканська модель регіональної інтеграції
27. Азійсько-тихоокеанська модель регіональної інтеграції
28. Особливості залучення країн світового господарства до інтеграційних процесів в умовах глобальної асиметрії
29. Сутність глобального регіоналізму
30. Теоретичні концепції міжнародного економічного регіоналізму та реалії світогосподарської практики

11. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			Реферативне дослідження		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	3	3	3	3	3	20	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання аспірантами реферативного дослідження передбачає роботу з першоджерелами (монографіями, науковими статтями українських та зарубіжних дослідників), методологічним доробком міжнародних організацій та регіональних угруповань, звіти, аналітичні публікації і статистична база національних та міжнародних установ, офіційні веб-сторінки міжнародних організацій, університетів, дослідницьких фондів, он-лайн-бібліотек.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман ; [переклад з англ. І. Андрущенко; за наук.ред. М. Винницького]. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109с.
2. Біла С.О. Сучасні тренди розвитку зовнішньоторговельних відносин та ризики «неопротекціонізму». Стратегія розвитку України. 2017. №1. С.11-17.
3. Бондарчук В.В. Європейська міграційна криза та стабільність ЄС. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. № 2 (02). С. 28-31.
4. Будущее, которого мы хотим. Итоговый документ Конференции Организации Объединенных Наций по устойчивому развитию «РИО+20». Рио-де-Жанейро, Бразилия 2022 июня 2012 года. 66 с. URL: <http://www.uncsd2012.org/thefuturewewant.htm>
5. Булатова О., Чентуков Ю., Чентуков І. Інтеграційні процеси та глобальні регіони. Журнал Європейської економіки. 2018. Вип. 17. № 3. С.297-309
6. Булатова О.В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів. Донецьк:ДонНУ,2012. 386с.
7. Булатова О.В. Європейський регіоналізм та регіональна політика// Вісник МДУ. Серія: Економіка. 2017. Вип. 14. С.131-140
8. Булатова О.В. Міждисциплінарний підхід дослідження процесів глобальної регіоналізації // Міжнародні відносини. Серія : Економічні науки. 2018. Т. 2, № 15, спецвип. : у 2 ч., ч. 2 : Матеріали міжнар. наук. симпозіуму «Міждисциплінарність у міжнародних відносинах: теорія, методологія, практика», 17 трав. 2018 р. С. 7–10.
9. Булатова О.В. Регіоналізація виробництва процесу як фактор розвитку Азійсько-тихоокеанської моделі регіональної інтеграції (на прикладі текстильної галузі)// Вісник МДУ. Серія: Економіка. 2013. Вип. 6. С.104-111.
10. Булатова О.В. Розвиток європейської інтеграційної моделі в контексті формування інноваційної конкурентоспроможності країн. Економічний простір. 2014. № 84. С. 5–14.
11. Булатова О.В. Розвиток північноамериканської моделі інтеграції: континентальний та трансконтинентальний напрями. Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка.Маріуполь, 2015. Вип. 9. С. 160–165. – Співавт. І. Ю. Чентуков.
12. Булатова О.В. Тенденції розвитку національних торговельно-економічних політик в сучасних умовах. Економіка: реалії часу: наук. журнал. 2018. № 4. С. 5–11
13. Валлерстайн І. Кінець знаомого мира: Соціологія XXI в. / І. Валерстайн;пер. с англ. под ред. В.Л. Иноземцева. М.: Логос, 2003. 368 с.
14. Валлерстайн І. Миросистемный анализ: Введение / И. Валлерстайн ; пер. Н. Тюкиной. – М.: Издательский дом «Территория будущего», 2006. – 248 с.
15. Васильєв Г. Ю. Підтримка міжнародної безпеки – глобальна проблема людства. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2014.№ 2. С. 155-166.
16. Глобалізація і безпека розвитку: монографія / [О. Білорус, Д. Лук'яненко та ін.; кер. автор. кол. і наук. ред. О.Г. Білорус]. К. : КНЕУ, 2001. 733с.

17. Глобальное партнерство в целях развития: время выполнять обещания [Электронный ресурс] // Доклад Целевой группы по оценке прогресса в достижении ЦРТ, 2011 год. – Нью-Йорк: Издание ООН, 2011. 100с. http://www.un.org/russian/millenniumgoals/mdg_gapreport_2011.pdf
18. Гражевська Н. Економічні системи епохи глобальних змін / Н. Гражевська. – К.: Знання, 2008 – 431с.
19. Грибіненко О.М. Міжнародна економічна безпека: детермінанти та складові розвитку. Економіка та держава. 2019. № 12. С. 121–126. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.121>
20. Грибіненко О.М. Міжнародна економічна безпека: оцінка сучасного середовища, глобальні тренди та ризик-фактор. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2019. № 149. С. 19-39. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.2.71>
21. Гурова И.П. Измерение глобальной и региональной интеграции. Евразийская экономическая интеграция. 2009. №3(4). С.60-73.
22. Декларация по регионализму в Европе. Ассамблея регионов Европы. Страсбург: Секретариат Генеральной Ассамблеи Европы, 1996. 10с.
23. Зварич Р. Є. Геоелектронні детермінанти альтерглобалізації. Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 376 с.
24. Зварич Р. Є. Концептуальна модель предметної області дослідження альтерглобалізації. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2018. № 1. С. 73–84.
25. Зварич Р. Є. Системні детермінанти нерівномірного економічного розвитку глобалізованого світу. Світ фінансів. 2018. Вип. 1(54). С. 139–149.
26. Зверяков М. І. Глобалізація і деіндустріалізація: зміст, суперечності та способи їх розв'язання. Економіка України. 2017. №11. С. 3–16.
27. Івасечко О. АСЕАН та ЄС у порівнянні: геоелектронний та інституційний аспекти. Політичні науки. Vol. 1, No. 2, 2015. С.27-32
28. Ільницький Д.О. Глобальна конкуренція в науково-освітньому просторі: монографія / Д. О. Ільницький. К.: КНЕУ, 2016. 445с.
29. Калініна С.П., Давидюк Л.П. Міжнародна конкуренція за людський потенціал: міграційний контекст. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2016. № 14. С.209-213.
30. Кальченко Т.В. Глобальна економіка: методологія системних досліджень: монографія / Т.В. Кальченко. К.: КНЕУ, 2006. 248с.
31. Лук'яненко Д.Г. Економічна інтеграція і глобальні проблеми сучасності / Д.Г. Лук'яненко. К.: КНЕУ, 2005. – 204с.
32. Лук'яненко О. Інноваційні фактори глобальної конкурентоспроможності. К.: КНЕУ, 2015. 298 с.
33. Мазаракі А.А. Пріоритети національного економічного розвитку в контексті глобальних викликів : монографія у 2 ч. / А.А. Мазаракі, В.В. Юхименко, Т.М. Мельник ; [за ред. В.М. Гейця, А.А. Мазаракі]. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008.
34. Микитась В. В. Глобалізація як контекст формування економічної політики держави. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 4. С. 11–14.
35. Неклесса А.И. Глобализация и новое геоэкономическое мироустройство. Философия хозяйства. 2002. № 1. С. 108–126.
36. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України : монографія / В. Козюк, А. Крисоватий, Є. Савельєв та ін. ; за наук. ред. А. Крисоватого, Є. Савельєва. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 504с.
37. Орехова Т.В., Ішук Ю.А. Вплив основних глобальних проблем сучасності на розвиток світової економіки. Вісник Дніпровського університету. Серія Світове господарство та міжнародні економічні відносини. 2017. Т.25. Вип.9. с.44-58

38. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Електрон. дані. – К., 2021. – 493с. : табл., рис. – Режим доступу : <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/Оцінкаінтеграції-України- до- ЕЕП-2.pdf>
39. Панченко В.Г. Глобальні виміри неопротекціонізму: теорія і практика. К. Аграр Медіа Груп, 2018. 618 с.
40. Регіональна політика Європейського Союзу. К.: КНЕУ, 2016. 495с.
41. Регіональні перетворення у світовому та українському вимірах: моногр. / за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 388с.
42. Резнікова Н., Панченко В. Мінні поля міжнародної економічної політики: як країнам не втратити здатність до розвитку. К. : Аграр Медіа Груп, 2022. 674 с.
43. Резнікова Н.В. Економічна незалежність країн в умовах глобальних трансформацій. К. АграрМедіаГруп, 2018. 460 с.
44. Резолюція Генеральної Ассамблеї ООН 70/1. Преобразование нашего мира. Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. От 25.09.2015.С. 17. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/92/PDF/N1529192.pdf?OpenElement>
45. Рижков М. М. Американізація, модернізація та глобалізація політичних комунікацій у міжнародних відносинах [Електронний ресурс] // Проблеми міжнародних відносин. – 2015. – Вип. 10-11. – С. 113–124. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Rmv_2015_10-11_11. Співавт.: А. С. Носенко.
46. Рогач О.І. Глобальні ланцюжки створення вартості багатонаціональних підприємств. Міжнародні відносини Серія: Економічні науки. 2018. № 10.
47. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобальної регіоналізації: монографія / Під ред. Булатової О.В. - Маріуполь, МДУ, 2017. 290 с.
48. Сардак С.Е. Потенціал економічного розвитку ASEAN. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 5 (05). 2016. С.41-44
49. Сіденко В.Р. Кризові процеси у розвитку інтеграції в ЄС: витоки та перспективи Економіка і прогнозування. 2017. № 1. С.7-34
50. Сідоров В., Пасмор М. Регіональна економічна інтеграція. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2016. № 2. С.90-98
51. Сорос Дж. О глобализации [пер. с англ. А.Башкирова]. М.: Изд-во Эксмо, 2004. 224с.
52. Стігліц Дж. Глобалізація та її тягар [пер. з англ. А.Іщенко]. К.: Вид.дім «КМ «Академія», 2003. 252с.
53. Столярчук Я. М. Глобальні асиметрії економічного розвитку. К.:КНЕУ, 2009. 302 с.
54. Столярчук Я. Реалізація глобальних цілей США: континентально-інтеграційний контекст. Міжнародна економічна політика. 2013. № 1 (18). С .21-40. Співавт.: Андрій Светлов
55. Управління міжнародною конкурентоспроможністю в умовах глобалізації економічного розвитку: Монографія: [у 2т.] / Д.Лук'яненко, А.Поручник, Л.Антонюк та ін. К.: КНЕУ, 2006.
56. Федірко Н. Макроекономічні ефекти міжнародної регіональної економічної інтеграції: світова практика та виклики для України. Міжнародна економічна політика. 2015. № 1 (22). С. 155-179. Співавт.: А. Константінова
57. Формування міжнародної економічної безпеки в сучасних умовах [за заг. ред. О.В. Булатової]. Маріуполь: МДУ, 2020. 255 с.
58. Фукуяма Ф. Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке.[пер. с англ.]. М: АСТ: АСТ МОСКВА: ХРАНИТЕЛЬ, 2006. 220, [4] с.

59. Хватов Ю.Ю., Трампономіка і міжнародна торгівля Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". (Спеціальний випуск). 2018. № 16 [Http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ес_n/issue/view/204](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ес_n/issue/view/204)
60. Цивилизационная структура современного мира: [в 3 т.] / под ред. Ю.Пахомова [и др.]. – К.: Наукова думка, 2006. – Т.1. Глобальные трансформации современности. – 685с.
61. Цілі сталого розвитку 2016-2030. United Nations in Ukraine: official website. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>
62. Чугаєв О. А Асиметрії ефективності економічної інтеграції Міжнародні відносини. Серія "Економічні науки". (Спеціальний випуск). 2018. № 16 [Http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ес_n/issue/view/204](http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ес_n/issue/view/204)
63. Чужиков В. Глобальна регіоналістика: історія та сучасна методологія. К.: КНЕУ, 2008. – 272с.
64. Шифф М. Региональная интеграция и развитие [пер.с англ.]. Всемирный банк. М.: Издательство «Весь мир», 2005. 376с.
65. About the Sustainable Development Goals. Sustainable development goals: official website. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>
66. Albertin G. Regionalism or Multilateralism? A Political Economy Choice. Washington: International Monetary Fund. 2008. – 26 p.
67. Balassa B. The theory of Economic Integration / B. Balassa. – Homewood, Illinois: Richard D. Irvin, 1961. – 304p.
68. Baldwin R. Twenty-First Century Regionalism, Doha, and the Future of the WTO [Electronic resource] / R. Baldwin // Economic Policy Program. April 7, 2011. URL: http://graduateinstitute.ch/ctei/ctei_people/baldwin/publications_regionalism.html
69. Bhagwati J. World Trade And The Doha Round. Final Report Of The High-Level Trade Experts Group [Electronic resource] / J. Bhagwati , P.Sutherland. – London: Information Policy Team, The National Archives, Kew, 2011. 56p. URL: www.nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence
70. Bhagwati J. Termites in the Trading System How Preferential Agreements Undermine Free Trade / J. Bhagwati. Oxford University Press, 2008. 160 p.
71. Bloor K. Regionalism and the European Union. E-International Relations. 2022. URL: <https://www.e-ir.info/2022/05/21/regionalism-and-the-european-union/>
72. Bloor K. Understanding Global Politics E-International Relations Bristol, England 2022. 276p. <https://www.e-ir.info/publication/understanding-global-politics/>
73. Bulatova O., Osaulenko O., Zakharova O., Monitoring and evaluation of the level of development of the European regional security complex/ Baltic Journal of Economic Studies Vol. 7, No. 1, 2021. 27-38p. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-1-27>
74. Bulatova O., Panchenko V. Regional trade agreements and the dialectics of protectionism and liberalism: new vectors of competitiveness // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Економіка, 2018. Вип. 15. С. 114–125.
75. Bulatova O., Shabelnyk T., Marena T., Reznikova N. Influence of Regional Financial Market Models on the Structure of Global Financial Assets. Advances in Economics. Business and Management Research: Proceedings of the 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management. Atlantis Press. 2019. Vol. 95. P. 281-285.
76. Bulatova O. Marena T. World Banking System: Post-Crisis Recovery? Journal of European Economy. 2019 Vol.18 № 3. P. 321-337
77. Eriksen T. H. Globalization: The Key Concepts / Thomas Hylland Eriksen. – UK: A&C Black, 2014. 192 p.
78. Five hidden ways that globalization is changing McKinsey Global Institute January, 2019. URL: <https://www.mckinsey.com/featured-insights/innovation-and-growth/five-hidden-ways-that-globalization-is-changing>

79. Frankel J.A. *Trading Blocs in the World Economic System* / J.A. Frankel, E. Stein, S.-J. Wei Regional. – Peterson Institute: Business & Economics, 1997. 364p.
80. *Future Global Shocks. Improving risk governance* OECD. *Reviews of Risk*. [Electronic resource]. Management Policies OECD Publishing, 2011. 138p. URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/24/36/48256382.pdf>
81. *Global Risks Report*. 2019. World Economic Forum: website. URL: <https://www.oliverwyman.com/content/dam/oliverwyman/v2/publications/2019/January/Global-Risks-2019/Global-Risks-Report-2019.pdf>
82. *Global Trends 2025: A Transformed World* [Electronic resource]. Washington US Government Printing Office, 2008. 99p. URL: www.dni.gov/nic/NIC_2025_project.html
83. *Global Trends 2030: Alternative Worlds*. 2012. 160 p. URL: https://www.dni.gov/files/documents/GlobalTrends_2030.pdf
84. Haas E. *Beyond the Nation State: Functionalism and International Organization* / E.B. Haas. – Colchester : European Consortium for Political Research Press, 2008. 250p.
85. Held D. *Globalization Theory: Approaches and Controversies* / D. Held, A. G. McGrew. – Cambridge : Polity, 2007. 288 p.
86. *International Relations Theory/ Edited By Stephen Mcglinchey, Rosie Walters, Christian Scheinpflug*. *E-International Relations* . Bristol, England 2017.167p. <https://www.e-ir.info/publication/international-relations-theory/>
87. Jara, A. *The Future of Globalization Under New Political Realities*. *Global Journal of Emerging Market Economies*. Vol 9 Issue 1-3. P. 75-85.
88. *Modeling the Multi-Dimensional Indicators of Regional Integration Processes*. Bulatova, O., Kuryliak, V., Savelyev, Y., Zakharova, O., Sachenko, S. *Proceedings of the 2019 10th IEEE International Conference on Intelligent Data Acquisition and Advanced Computing Systems: Technology and Applications, IDAACS 2019*, 2019, 2, p. 1024–1029
89. *My Region, My Europe, Our Future*. Seventh report on economic, social and territorial cohesion. - Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. 249p.
90. Perkmann M. *Globalization, Regionalization and Cross-Border Regions* / M.Perkmann, N.-L. Sum. N.-Y: Macmillan, 2002. 288p.
91. Radzhabova, Z.K., Radzhabov, O.T., Isaev, M.G., (...), Aliev, M.A., Mirimova, A.A. *Contents and essence of world economy globalization // Journal of Social Sciences Research*. - 2018. -Special Issue 5. - P. 34-40.
92. Robertson R. *The three waves of globalization: A history of a developing global consciousness* / R. Robertson. Nova Scotia : Fernwood Pub, 2003. – P. 7–11.
93. Robinson W. *Theories of Globalization* / W. Robinson // *Blackwell Companion to Globalization/ G. Ritzer*. Oxford: Blackwell, 2007. P.125-143.
94. Robson P. *The Economies of International Integration/ P. Robson* [3-rd ed.]. London: Routledge, 1998. 334 p.
95. Rodrik D. *What Do Trade Agreements Really Do?* *Journal of Economic Perspectives* 32, no. 2 (2018): 73–90, <https://doi.org/10.1257/jep.32.2.73>
96. Stiglitz J. *Globalization and Its Discontents* / Joseph Stiglitz. UK : Penguin, 2015. 320 p.
97. *The ‘Clash of Civilizations’ 25 Years On A Multidisciplinary Appraisal/ Edited by Davide Orsi*. *E-International Relations* . Bristol, England 2018.162p. <https://www.e-ir.info/publication/the-clash-of-civilizations-25-years-on-a-multidisciplinary-appraisal/>
98. *The Global Risks Report 2019: 14th Edition*. Geneva: World Economic Forum, 2019. 108 p.
99. *The many faces of inequality*. SDG PULSE: official website. URL: <https://sdgpulse.unctad.org/in-focus-inequality/>
100. *The problem of statistical assessment of the potential for the development of regional integration processes* /Osaulenko, O., Bulatova, O., Zakharova, O., Reznikova, N. *Statistics in Transition*, 2021, 22(4), p. 121–138

101. Ülgen S. Rewiring Globalization, Carnegie Europe. 2022. – 157p. Режим доступа : https://carnegieendowment.org/files/RewiringGlobalization_final_Revised1.pdf
102. UNCTAD's SDG Pulse: official website. URL: <https://sdgpulse.unctad.org/>
103. Villarreal M.A. NAFTA at 20: Overview and Trade Effects//M. Angeles Villarreal, Ian F. Fergusson. – Congressional Research Service. – April 28, 2014. – 32p. <https://fas.org/sgp/crs/row/R42965.pdf>
104. Waters M. Globalization / Malcolm Waters. London : Routledge, 2013. 268 p.
105. Witkowska, J. Integration Processes in the Global Economy: Current State and Prospects. The Cases of the European Union, ASEAN Economic Community, and NAFTA. - Comparative Economic Research. -2016. – Vol. 19, Issue 4. – P. 47-65.
106. World Competitiveness Rankings 2019 Results. IMD: official website. URL: <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-competitiveness-ranking-2019/>
107. World Inequality Report 2018. World inequality database: official website. URL: <https://wir2018.wid.world/>
108. World Population Prospects 2019. The United Nations: official website. URL: <https://population.un.org/wpp/DataQuery/>
109. World Economic Situation and Prospects 2020. New York: United Nations. 2020. 236 p. URL: https://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wesp2020_en.pdf
110. Zakharova O., Bezzubchenko O., Mityushkina K. Innovative Component of Countries' Competitiveness Growth. Advances in Economics, Business and Management Research. Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). 2019 Vol. 95. P.146-150. <https://www.atlantispress.com/proceedings/smtesm-19/125917637>

Интернет-ресурсы

1. <http://ec.europa.eu/> – European Commission [Official website].
2. <http://rtais.wto.org/> – Regional Trade Agreements Information System. WTO [Official website]
3. <http://stats.oecd.org> – Organisation for economic co-operation and development [Official website].
4. <http://www.asean.org> – ASEAN [Official website].
5. <http://econ.worldbank.org> – The World Bank [Official website]
6. <http://www.eib.org> – EIB [Official website]
7. <http://www.nafta-sec-alena.org/> – NAFTA Secretariat [Official website]
8. <http://unctad.org> – United Nations Conference on Trade and Development [Official website]
9. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html> – KOF Globalisation Index [Official website]

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри протокол № ____ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Аркуш обліку змін

№ п/п	№ та зміст пункту, до якого внесено зміни	ПІБ викладача	Підпис викладача